

AMARUBA EMWA ABAHABRANIYA

Enshokolezi oku maruba emwa Abahabraniya

Abalenga b'Ebibliya barhasâg'imanya bwinjinjà erhi Amaruba gayandikiragwa Abahabraniya* gabà ga Mut. Paolo erhi ga yindi ntumwa. Ci rhutwe bôfi ntya: ciru akabà Mut. Paolo arhayandikaga yêne n'okuboko kwâge aga maruba emwa Abahabraniya, na ciru akabà arhahanaga enkengêro n'ebinwa byâge emw'owundi mwâdisi,

* : **1, 0** Abahabraniya, kandi rhwanabaderha Bahebraniya erhi Bantahwakubunga bulya omu cihebraniya EBR kuli kuderha kugera, kubunga. Kwo bakâg'ibaderhaga amango bajaga e Mîsiri n'amango bayirhengaga. Buzinda erhi badekerera bayûbaka ecihugo ca milala 12, baderhwa Bene Israheli, ye Yakôbo, olya Nyamuzinda ahâga elya Israheli aha Bethel. Kandi buzinda-zinda, erhi obûko bwa Yûda busigalana ishungwè, bayûbaka omu Yudeya. Lêro bakâg'ibaderha mpu Buyahudi, n'erhi barhenga bujà e Babilone bagendêrera okuderhwa Buyahudi. N'olulimi lwâbo lwaderha IVRIT, YEHUDI, cihabraniya, cihebraniya erhi mayahudi. Banji muli bo, bakâg'iderha eciharamayo bulya câlilumire kurhenga Iraki wa buno kuhika oku nyanja nnene. Buzinda ecigereki cafindigiza eciharamiya, ci barhalekaga endimi zâbo bulya ecitabu ca Daniyeli omu CIHARAMEYA cayandikagwa. N'omu sinagogi cihebraniya bakâg'isomamwo Amandiko Matagatifu, kurharhumaga owahugûla arhakolêsa eciharameya. Oku biyêrekîre Endagâno Mpyâhya yôhe, myandiko ya cigereki yône yarhuhisirekwo, hali abaderha mpu Mateyo burhanzi gali mayahudi buzinda gahindulwa omu cigereki, mwanzi ntegakwo ojekwo Papiasi.

rhwanaderha oku Amaruba emw'Abahabraniya gashimbûlire enyigîrizo za Mut. Paolo, omu kushongêza ebinwa n'enkengêro, n'omu kugaba n'okufundikira haguma Endagâno ya Mîra n'Endagâno Mpyâhya.

Aga maruba gahânyire enyigîrizo nkulu z'okuhà omusomi omurhima (13, 22) n'okukomeza obuyêmêre muli Kristu omu mango magalugalu (5, 11-14; 6, 4-9; 10, 28-29). Omukristu agwâsirwe amanyîrire oku Endagâno Mpyâhya elushire enashwinjire Endagâno ya Mîra muli Yezu Kristu: Mudâhwa mukulu na Mwâmi w'igulu lyoshi (3, 12-14; 10, 35-36; 12, 1-13). Nkaba Amaruba g'emwa Abahabraniya gayandikagwa e Italiya (aha Roma) omu mwâka gwa 64-69 enyuma ly'okuburhwa kwa Kristu.

Hali n'abaderha mpu gayandisirwe enyuma lya mwâka gwa 70, bulya owagasoma anabone oku gayêrekîne oku enterekêro z'omu Ka-Nyamuzinda zirhacihali. Abadâhwa n'abandi Buyahudi bahindusire bakristu bagwêrhwe n'idulwe ly'obugashânize bwa mîra. Omwandisi ali ababwîra bahîre omurhima omu nda, bulya enterekêro Kristu arhûzire oku musalaba elushire ezindi zoshi. Mpu Kristu alushire ngasi coshi Nyamuzinda akolêsize okuyegera abantu: Bamalahika, Abalêbi, Oluderho, Amarhegeko, Enterekêro, Abâmi.

Ntyo Endagâno Mpyâhya elushire Endagâno ya Mîra (1, 1-14); kurhenga cigabi cirhanzi kuhika ca 10, bukulu bwa Kristu bahugwîre; ecigabi ca 11 cakunga ngasi walamire omu buyêmêre; ecigabi 12 cayêrekana oku Kristu ye imerero

n'ishwinjiro ly'obuyêmêre, ye shûbûliza byoshi na byoshi omu ndêko nguma (12, 22-24); ecigabi 13 cihânyire amahano g'okulama omu buzigire bw'ecinyabuguma, kulya Amaruba emwa Balungere gakâg'ihanûla.

Enshula-myanzi

Obukulu bwa Mugala wa Nyamuzinda wacijiraga muntu

¹ Kanji kanji n'omu njira za ngasi lubero, mîra, Nyamuzinda akolêsize abalêbi mpu amanyîse bashakulûza† akanwa kâge.

² Lêro mwo zino nsiku nzinda‡, arhuma Omugala yêne, mpu arhumanyise akanwa kâge, anamuyîmika, amuhà oburhegesi bw'ebintu byoshi; ye anakolêsagya erhi alema igulu.

³ Oyo Mugala, ye bulangashane bw'irenge lyâge, ye na nshusho y'obwôrhene bwâge; ye tugika igulu n'oluderho lwâge lugala-byoshi. Erhi abà amârhumumya ebyâha bîrhu, aj'ibwârhalakulyo kwa Nyamuzinda omu mpingu.

⁴ Akulira bamalahika boshi, bulya izîno lyâge lirhankagererwa oku lyâbo.

I. Mugala wa Nyamuzinda alushire bamalahika obukulu

Kwo bidesirwe omu Mandiko

⁵ Ka hali malahika Nnâmahanga akola abwîzire, erhi: *We Mugala wâni, nie nakuburhaga ene? Nîsi, erhi: Nâbà nie Îshe, naye abè Mugala wâni?*

† 1:1 1, 1 Bashakulûza bo Buyahudi ba mîra. ‡ 1:2 1, 2 En-siku nzinda: Kurhenga okuburhwa kwa Kristu kuhika okuyûrha kw'igulu.

⁶ Kandi, erhi arhuma enfula yâge en'igulu, aderha, erhi: *Bamalahika ba Nyamuzinda boshi bamuharâmye.*

⁷ Ci bamalahika bôhe kwo ababwîzire ntya: *Bamalahika bâge abajizire mpûsi, n'abarhumisi bâge abajira ngulumira ya muliro.*

⁸ Abwîra Omugala, erhi: *Entebe yâwe y'obwâmi, ewe Nyamuzinda, eri y'emyâka n'emyâka, n'akarhi kâwe k'obwâmi kali ka bushinganyanya.*

⁹ Wasimire obushinganyanya, wagaya obubî. *Co carhumire Nyamuzinda akushîga amavurha g'obwâmi omu bushagaluke, anakurhonya omu binyu boshi, ewe Yâgirwa, Nnâmahanga.*

¹⁰ Kandi, erhi: *Waliha Nyakasane, aha murhondêro, we wabumbaga igulu, n'amalunga omu nfune zâwe garhengaga.*

¹¹ *Ebyo byoshi byâyûrhe, ci wêhe orhakajà ngahi; byoshi byâtîwe nka bwikunjè.*

¹² *Wâbibungebunge nka kulya babungabunga ecirondo. Ci wêhe oku oli kwo wanaciyôrhera, n'emyâka yâwe erhakaheka.*

¹³ Ndi akola abwîzire muli bamalahika, erhi: *Bwârhalâ ebwa kulyo kwâni, ninde mpira abanzi bâwe nka citumbi aha magulu gâwe?*

¹⁴ Ka boshi barhali myûka erhegesirwe okujira oburhumisi, erhumirwe bujâ-bugo mpu erhabâle abayish'iyîma omu bucire?

2

Ihano

¹ Okwo kwo kurhumire rhukwânîne rhu-cishwêkere oku nyigîrizo rhwayumvîrhe, lyo rhurhalalaha.

² Bulya akabà obujà-bugo bwa bamalahika* bwayunjwîre na ngasi wadesire mpu abugomera erhi mpu arhabuyumva, ahâbirwe obuhane bu-mukwânîne,

³ kurhi rhwêki rhwankahash'ifuma, erhi rhwankagaya obucire bungana obwo? Obwo bucire, burhanzi bwamanyisîbwe na Nyakasane, nabo ababuyumvîrhe babuhamîriza muli rhwe.

⁴ Nyamuzinda yêne asêza obwo buhamîriza omu kuyêrekana ebimanyîso n'ebirhangâzo n'ebisômerîne bya ngasi lubero, haguma n'enshokano za Mûka Mutagatîfu, nk'oku alonzagya yêne.

Kristu warhucungulaga, ci arhali bamalahika

⁵ Bulya arhali bamalahika adesire mpu barhambule eryo igulu lyâbè rhudwîrhe rhwaderha.

⁶ Hali owacîderhire halebe, erhi: Omuntu aligi cici mpu wamuyibuka? Mwene Adamu aligi ndi mpu wamushîbirira?

⁷ Wamujizire munyi hisungunu hyône kuli bamalahika, wamuyambika ishungwè ly'irenge n'obukuze.

⁸ Byoshi wabihizire aha magulu gâge†. Akabà amuhîre obuhashe bw'okurhegeka byoshi, ntâco alesire cirhali câge. Ci kwônene, oku rhuli buno, rhurhabwîni kurhi byoshi biri omu burhegesi bwâge.

* 2:2 2, 2 Amarhegeko ga Mûsa bamalahika bakâg'igalêrhera abantu. Buno oyu okulîre byoshi yekola odwîrhe emihigo ya Nnâmahanga yoshi. 2:5 2, 5 Lul 8, 5-7. 2:6 2, 6 Lul 8, 5.

† 2:8 2, 8 byoshi aha magulu gâge: Lul 110(109), 1; Efz 1, 22-23; 1 Kor 15, 27.

⁹ Ci olya warhangag'ijirwa munyi kuli bamalahika, Yezu, y'oyo okolaga ayambîrhe ishungwè ly'irenge n'obukuze, bulyâla ababîre anafâ. Kwanali kukwânîne arhang'ifâ, lukogo lwa Nyamuzinda na bunguke bwa ngasi muntu birhumire.

¹⁰ Erhi Nnâmahanga alonza mpu ahise bagala banji omu irenge, kwâli kushingânîne Nyamuzinda, Nn'ebintu byoshi na Lulema wa byoshi, arhang'iyumanyanya n'amalibuko ecirongôzi cabahêka omu bucire.

¹¹ Bulyâla omûmânya n'abâjirwa bimâna nkomôka nguma bajira. Co cirhuma arhabà nshonyi z'okubaderha balumuna, erhi:

¹² Namanyîsa balumuna bâni izîno lyâwe; omu ndêko y'olubaga nayimba irenge lyâwe.

¹³ Kandi, erhi: Niehe ye nalangâlira. Na kandi, erhi: Nie ono rhwe n'abâna Nnâmahanga ampâga!

¹⁴ Na bulya abâna bâli na mukò muguma na mubiri muguma, naye anacigushangîra, mpu lyo aherêrekeza, omu kufâ kwâge, olya wali nn'olufù, ye oligi shetani,

¹⁵ mpu lyo analîkûza balya boshi bâli omu bujà bwaca bwayira erhi kuyôboha olufù kurhuma.

¹⁶ Bulya arhali bamalahika àl'iciza, ci iburha ly'Abrahamu àl'iciza.

¹⁷ Okwo kwarhuma acîshushanya n'abalumuna muli byoshi, mpu lyo abà mudâhwa mukulu w'olukogo n'ow'okucîkubagirwa omu biyêrekiîre Nyamuzinda, lyo alyûla ebyâha by'olubaga.

¹⁸ Na kulya kubà yêne abwîne amababale n'amalibuko, anahash'irhabâla abâli omu mal-ibuko.

II. Yezu ye mudâhwa mukulu w'okucîkubagirwa n'ow'olukogo

3

Kristu ye mukulu kulusha Mûsa

¹ Ntyo, bene wîrhu batagatîfu, mwe mushangîre enshôkano y'empingu, mulolekwo Yezu, ye mujà-bugo ye na mudâhwa mukulu w'obuyêmêre bwîrhu.

² Ye ntahemuka omu kuyumva owa-muyîmikaga, nka kulya Mûsa naye anali mumvi omu mulala gwa Nnâmahanga gwoshi.

³ Nêci, àbwîne irenge lilushire erya Mûsa, nka kulya omûbasi analusha enyumpa àyûbakaga.

⁴ Bulya ngasi nyumpa ejira owayûbakaga, owayûbakaga byoshi ye Nyamuzinda.

⁵ Mûsa àli mwemêzi omu mulala gwâge gwoshi nka mushizi, mpu abè muhamîrizi wa ngasi ebyâderhwe.

⁶ Ci Kristu yêhe kwo ali mwemêzi nka mwene-nna-nyumpa, mpu arhegeke abâmwo boshi. N'eyo nyumpa, yo rhwe, caziga rhusêre burhashuba-nyuma oku bulangâlire n'oku mwishingo gw'oku rhwâhike omu mpingu.

Erindi ihano: obuyêmêre bwo buhisa omu muluhûko gwa Nnâmahanga

⁷ Kwo kurhumire, nka kulya Mûka Mutagatîfu àderhaga, erhi: *Êne-êne, mukâyumva izù lyâge,*

⁸ *murhahûsagya emirhima yinyu, nka kulya byâbâga omu bugomi, lulya lusiku lw'Enshumi omu irungu,*

⁹ *bulya basho winyu bàntangulaga mpu bandole, n'obwo bâli erhi bàbwîne ebijiro byâni myâka makumi anni goshi.*

¹⁰ *Kwo kwarhumire nnankunirira eri iburha, naderha, nti: Bali ba murhima gwa muhaba; barhishi enjira zâni.*

¹¹ Omu bukunizi bwâni nanacicîgasha, nti: Barhakalabarha omu muluhûko* gwâni.

¹² Mumanye, bene wîrhu, murhabâgamwo ow'omurhima mubî n'omubula-buyêmêre, mpu acîyêgule na Nyamuzinda nn'obuzîne.

¹³ Ci mukâhanûlana bwaca bwayira obu olu lw'ene lucihali, lyo murhagirhengamwo ow'omurhima muzibu, amârhebwa n'ecâha.

¹⁴ Kali rhwe rhukola baguma na Kristu, caziga rhulange obuyêmêre bwîrhu buzibu kuhika okufâ, nka kulya rhwanarhangiraga.

¹⁵ Kwo rhwanabwizirwe, mpu: *Ene-ene, mukâyumva izù lyâge, murhahûsagya emirhima yinyu, nka kulya byâbâga omu bugomi.*

¹⁶ Bahi balya bàgomaga, bamâyumva izù lyâge? K'arhali balya boshi bàrhengaga e Mîsiri, ba-longôlirwe na Mûsa?

¹⁷ Na bandi Nyamuzinda àkuniriraga myâka makumi anni? K'arhali balya bàjiraga ebyâha,

3:7 3, 7 Lul 95(94), 8-11

* 3:11 3, 11 «muluhûko», kandi

rhwanaderha «iluhûkiro».

bo na balya emirhumba yâbo yàlambikagwa omu irungu?

¹⁸ Na bahi àcîgashiraga mpu barhalabarha omu muluhûko gwâge, aha nyuma ya balya bà mugomeraga?

¹⁹ Kwo byà nabîre: rhuyishi oku bàrhalabarhagamwo, erhi kubula obuyêmêre kwâbo kurhuma.

4

¹ Kuziga obûla eciragâne c'okujà omu murhûla cicihabà, rhuyôbohe, rhumanye hankajira owacêrwa muli rhwe.

² Bulya nîrhu rhwabwîzirwe omwanzi mwinjà akâbo. Ci oluderho bàyumvaga, lurhabakwânanaga, kulya kubà bàrhalunganaga omu buyêmêre n'abâli baluyêmîre.

³ Nêci, rhwe rhwayêmîre, rhwe rhwayish'ijà omu muluhûko, nka kulya àderhaga, erhi: Omu bukunizi bwâni nacîgashire nti barhakalabarha omu muluhûko gwâni. Adesire ntyo n'obwo emirimo yâge yali erhi yàyunjwîre kurhenga okulemwa kw'igulu.

⁴ Bulya kuyandisirwe oku lusiku lwa kali nda, mpu*: Nyamuzinda àrhamûka olwa kali nda, àshwinja emikolo yâge yoshi.

⁵ Aho ho na nnênè bidesirwe kandi, mpu: Barhakalabarha omu muluhûko gwâni.

⁶ Ntyo, rhumanyire oku baguma bà najemwo, n'abarhanzi bâli bahamagirwe bàrhalabarhagamwo erhi kurhayumva kwâbo kurhuma,

* 4:4 4, 4 Nyamuzinda àluhûka: Murh 2, 2-3.

⁷ Nyamuzinda ashub'itwa olundi lusiku, lwo lw'ene, n'erhi ensiku zigera, àderhêsa Daudi birya binwa rhushuba rhwaderha, erhi: Ene-ene, mukâyumva izù lyâge, mumanye mwankahûsa emirhima yinyu.

⁸ Yozwe acihisagya bene-Israheli mw'ogwo muluhûko, Nyamuzinda àrhankacidesire mpu «olundi lusiku».

⁹ Kuziga hali ogundi muluhûko -omuluhûko gw'oluzira gubîkîrwe olubaga lwa Nnâmahanga.

¹⁰ Nêci, owâjè mw'ogwo muluhûko naye anârhamûke, aleke emikolo yâge, nka kulya Nyamuzinda àrhamukaga, àshwinja emikolo yâge.

¹¹ Rhucisêzagye nîrhu, rhujemwo ogwo muluhûko, lyo rhurhag'îrhengamwo owahirima, amârhebwa n'olwo lwîganyo lw'okurhayumva.

Oluderho lwa Nyamuzinda n'Omudâhwa Kristu

¹² Nêci, oluderho lwa Nyamuzinda bubà buzîne, lurhagaluka†, lunayojihire kulusha engôrho ya môji abiri. Lunywengerera kuhika aha ngabiro y'obuzîne n'omûka, y'enjingo n'omwonko, lunayishi entimanya n'enkekengêro z'omurhima.

¹³ Na ntà ciremwa ciru n'eciguma cirhabonwa na Nyamuzinda: byoshi byoshi bilangashîne binafulwîrwe omu masù g'Oyo wârhubûlanye kw'ebi rhwajizire.

¹⁴ Kuziga obu rhugwêrhe omudâhwa mukulu bwenêne, Yezu, Mugala wa Nyamuzinda wayikîre

† 4:12 4, 12 lurhagaluka: lurhagalukira busha ci lujira eci-nalonza, lolà Iz 55, 10-11.

amalunga, rhugwârhage buzibu obuyêmêre bwîrhu.

¹⁵ Bulya rhurhagwêrhi omudâhwa mukulu orhankahash'iyumva olukogo lw'obuzamba bwîrhu: kulya kubà naye àbuyumvîrhe bwoshi akîrhu, kuleka ecâha.

¹⁶ Kuziga rhuyegere n'obulangâlire entebe y'obwonjo, lyo rhubêrwa lukogo rhunashobôle enshôkano y'oburhabâle bukwânîne.

5

Yezu ye mudâhwa mukulu w'olukogo

¹ Nêci, ngasi mudâhwa mukulu ali murhôle omu bantu, ayîmikwa mpu akâsengerera abantu omu biyêrekîre Nyamuzinda, anarhûle entûlo n'enterekêro oku byâha.

² Anahash'ifîra abahwinja n'abahabusire olukogo, bulya naye yêne agosirwe n'obuzamba.

³ Okwo kwo kurhuma arhegesirwe arherekêre enterekêro oku byâha byâge yêne nk'oku ajira oku byâha by'olubaga.

⁴ Ntâye ocihà obwo bukuze yêne, ci kuhamagalwa omuntu ahamagalwa na Nnâmahanga, nka kulya àhamagalaga Aroni.

⁵ Kwo na kwo, arhali Kristu yêne wacîjiraga mudâhwa mukulu, ci olya wamubwîraga, erhi: We Mugala wâni, nie nakuburhaga ene.

⁶ Nka kulya adesire ahandi, erhi: Oli mudâhwa w'ensiku n'amango aka Melkisedeki.

⁷ Erhi àciri en'igulu, àrhûla ensengero n'amingingo omu kuyâma bwenêne n'omu

kurhoza emirenge* erhi ashenga Olya wali ohashire okumufumya olufù. Ayumvûbwa erhi bukenge bwâge burhuma†.

⁸ N'obwo àli Mwene Nyamuzinda, àyîga oburhumisi omu malumwa àbwîne.

⁹ N'erhi àyûs'ibà mwimâna‡, àhinduka imerero ly'obucire bw'ensiku n'amango kuli balya boshi bamuyumva,

¹⁰ bulya Nyamuzinda àdesire oku ye mudâhwa mukulu aka Melkisedeki§.

III. Obudâhwa bw'okunali bwa Yezu Kristu

Obuzîne bw'omukristu n'oku buyûshûka

¹¹ Kuli okwo rhugwêrhe binji by'okummubwîra, ci okubihugûla kuli kuzibu, bulya muli bahwinja b'okuyumva.

¹² N'obwo rhinga kurhenga mîra mwe mwank-abîre bayigîriza, mwâbo mukolaga kandi mulagîrire oku nyigîrizo z'omurhondéro gw'ebinwa bya Nyamuzinda, mwahika aha abakulu balonza amonka ahâli h'ebiryo bizibu.

¹³ Kwo binali: ngasi yêshi wacilonza amonka, arhankanunirwa n'enyigîrizo z'obushinganyanya; bulya aciri kabonjo.

¹⁴ Abimâna bôhe, ebiryo byâbo bibà biryo bizibu, balya bàkomerîze obwenge bwâbo oku-manyîrira ecinjà n'ecibî.

* **5:7 5, 7** Lolà entûbano y'omukò omu ishwa ly'Emizêti: Mrk 14, 32-42; Luk 22, 44. † **5:7 5, 7** Ayumvûbwa erhi àfûka omu bafù, lolà Ebj 2. ‡ **5:9 5, 9** Mwimâna omu mukolo gwâge gw'okubà Mudâhwa na Nterekêro. § **5:10 5, 10** Mudâhwa aka Melkisedeki: Lul 110(109), 4: w'ensiku n'amango kulya kwa Melkisedeki.

6

Omwandisi àmanyîsa ehimuli emurhima

¹ Co cirhumire, enyigîrizo kuli Kristu zikwânîne abàcirhondêra, rhwarhang'izileka, nti rhurhereme kuhika enyigîrizo z'abimâna; rhurhanacishibaga rhwagalukagaluka omu bigabi by'enyigîrizo z'omurhondêro: enyigîrizo z'okucîyunjuza oku bijiro by'olufû*, n'ez'okuyêmêra Nyamuzinda,

² enyigîrizo z'obubatizo n'ez'okulambûlirwa amaboko oku irhwe, ez'obufûke bw'abàfire n'ez'olubanja lw'ensiku n'amango.

³ Kwo rhwajira ntyo, akabà Nnâmahanga arhuyêmêrîre.

⁴ Nêci, kurhankahashikana balya bàrhanzir'ibona obulangashane†, balya bàrhanzir'inunirwa n'enshòkano‡ y'empingu banashangîra Mûka Mutagatîfu,

⁵ balya bàrhanzir'inunirwa n'oluderho lwinjà lw'ekanwa ka Nyamuzinda n'ebirhangâzo by'igulu lyâyishe§,

⁶ banagal'ihirima, kurhankahashikana okushub'ibahindula n'okubalêrha omu njira y'obucîyunjuze, kulya kubà nabo kandi, oku bwâbo, badwîrhe babamba Mugala wa

* **6:1 6, 1** Ebijiro hijirwa buzira buyêmêre na buzira buzîne bwa Nyamuzinda, biri bijiro bya lufû, bulya birhenga omu câha, na câha cilêrha olufû. † **6:4 6, 4** Bulangashane bw'obuyêmêre. ‡ **6:4 6, 4** Enshòkano y'empingu, bwo buzîne bwa Nyamuzinda n'Obukaristiya. § **6:5 6, 5** Ebyo birhangâzo byo bimanyîso by'amango ga Masiha, biyêrekana obworhe bw'igulu lyâyishe.

Nyamuzinda oku musalaba n'okumubonêsa nshonyi embere z'abantu.

⁷ Bulya, obudaka bwanywîre amîshi g'enkuba yâbunîrekwo kanji, bukayêra emburho zikwânîne balya bâbuhingaga, bunahâbwe obwangà bwa Nnâmahanga.

⁸ Ci obuburha emishûgi n'amarhadu, bwanakobwa, erhi bunali hôfi bwenêne buhehêrerwe na buzinda babudûlike muliro.

Akanwa k'okubahà obulangâlire n'omurhima

⁹ Ci mwêhe*, bîra bâni, ciru rhukaderha ntyo, rhumanyire oku muli omu bwôrhere bwinjà kulusha n'obukwânîne obucire.

¹⁰ Bulya Nyamuzinda arhali mubula burhon-dekezi mpu ayîbagira ebijiro binyu n'obuzigire mwayêrekîne oku izîno lyâge, bulya mwakolîre abatagatîfu, munacidwîrhe mwakujira.

¹¹ Ciguma cône rhucîfinjire: nti ngasi muguma muli mwe ayêrekane obwo bushiru, lyo obulangâlire bwinyu buyunjula kuhika okubona ebi mulangâlira.

¹² Na ntyo, ahâli h'okubà bôlo, muyige balya bayîma omu ndagâno za Nyamuzinda, balya baziyeîmîre banazisêramwo.

¹³ Nêci, erhi Nyamuzinda àlagânana n'Abrahamu, bulya ntà mukulu kumulusha ànkalahîre, àcîlahira yêne†, erhi:

* **6:9 6, 9** Mwêhe muli omu njira nyinjà: ci haligi n'abacîkaga bône omu kuleka Kristu n'obuyêmêre, kucîfukira bacîfukira enjira y'okushub'ihinduka binjà n'okucîyunjuza. † **6:13 6, 13** Bulya ntà mukulu omulushire akalahira, acîlahira yêne: Murh 22, 15-17

14 Nêci, nakuhà obwangà, nanakuyôlolosa oyôloloke.

15 Na ntyo Abrahamu àcîhangâna, abona eyo ndagâno.

16 Abantu nka balahira, obakulîre ye balahira; n'endahiro yo emala ngasi kadali ekarhî kâbo.

17 N'eco co càrhumaga Nyamuzinda, erhi àlonza okumanyîsa bwinjinjà emîmo y'endagâno oku eciragâne câge cirhakahinduka, àcîgasha,

18 mpu lyo ebyo bijiro bibiri‡ birhankahinduka -na ntâkwo Nyamuzinda ankahash'inywerha muli byo- birhukomeza omurhima rhwe rhwabwîne olwâkiro omu kusêra oku bulangâlire rhwahâbirwe.

19 Obwo bulangâlire rhubugwêrhe nka mutungo gutunga omurhima gwîrhu; mutungo gw'okunali na muzibu guhika omu lusîka.

20 Aho ho Yezu àrhujîrîre nka mushokolezi, erhi àhinduka mudâhwa mukulu aka Melkisedeki oku nsiku n'amango.

7

Kristu alushire omudâhwa Melkisedeki w'omu mulala gwa Levi

1 Oyo Melkisedeki, mwâmi w'e Salemi, mudâhwa wa Nyamuzinda w'Enyanya àj'ibugânana n'Abrahamu warhengaga emunda àhimiraga abâmi anamuhà obwangà;

2 Abrahamu amuhà ecigabi ca kali ikumi c'ebintu byâge byoshi. Aderhwa burhanzi mpu

‡ 6:18 6, 18 Bijiro bibiri birhahinduka: eciragâne n'endahiro ya Nyamuzinda 7:1 7, 1 Murh 14, 17-20.

mwâmi w'obushinganyanya, kandi mpu mwâmi w'e Salemi, kwo kuderha mwâmi w'omurhûla.

³ Arhajira îshe, arhajira na nnina, n'omulala gwâge ntâye oguyishi; ensiku zâge zirhajira murhondêro, n'obuzîne bwâge burhajira buzinda. Oyo Melkisedeki washushanyîbwe na Mwene Nyamuzinda, ayôrha abà mudâhwa ensiku n'amango.

Abrahamu àrhûzire Melkisedeki entûlo

⁴ Mulolage oku ali mukulu oyo shakulûza wîrhu Abrahamu àrhûlaga ecigabi ca kali ikumi c'ebintu binjinjà àshokôlaga abâmi!

⁵ Erhi kwo anali! Bulya n'omu bene-Levi nabo, àbahîrwe obudâhwa bajira irhegeko ly'okurhûlwa n'olubaga ecigabi ca kali ikumi, kwo kuderha muli bene wâbo, n'obwo nabo bali nkomôka y'Abrahamu akâbo.

⁶ Ci oyo orhâlî wa mulala gwâbo, àrhûlwa n'Abrahamu ecigabi ca kali ikumi, ànamuhà obwangà, n'obwo ye wali ogwêrhe endagâno ya Nnâmahanga.

⁷ Na ntâye ohabire oku omurhò ye ogishwa n'omukulu.

⁸ Na kulusha okwo, abo bantu barhûlwa entûlo y'ecigabi ca kali ikumi, kufà bafà; ci oyo yêhe bàdesire oku ali mugumagumà*.

⁹ Ciru rhwanaderha nti Levi yêne, orhûlwa ecigabi ca kali ikumi, ye wacirhûzire erhi Abrahamu àkujira.

* **7:8 7, 8** Mugumagumà: Bulya amândiko garhadesiri mpu afire.

¹⁰ Bulya àciri nka mburho omu mubiri gwa shakulûza wâge, erhi Melkisedeki àj'ibugânana naye.

Obudâhwa bwa bene-Levi n'obudâhwa bwa Melkisedeki

¹¹ Akabà obudâhwa bwa bene-Levi bwàli bwimâna, -bulya kuli bo Nyamuzinda ahâga olubaga Amarhegeko-, càcirhumaga owundi mudâhwa oli aka Melkisedeki aciyisha, cànarhumaga barhaderha oku ali aka Aronî?

¹² Bulya obudâhwa bwahindusire, kukwânîne amarhegeko nago gahinduke.

¹³ Bulya oyo baderhîre ebyo ali wa bundi bûko na ntâye w'obwo bûko wahisire aha barherekêra.

¹⁴ Na ntâye orhîshi oku Nnawîrhu akomôkakwo Yûda, na ntâco ciyêrekîne obudâhwa Mûsa adesire kuli obwo bûko.

Okuyûrha kw'irhegeko lya mîra

¹⁵ Ciru okwo rhudesire kulushîrîze obwâlagale, bulya hàyishire owundi mudâhwa, oli aka Melkisedeki.

¹⁶ Oyo arhajiragwa mudâhwa n'irhegeko ly'abantu lishimba iburha ly'omubiri, ci n'obuzibu bw'obuzîne burhayûrha.

¹⁷ Bulya ye kuderhîrwe, mpu: *Oli mudâhwa ensiku n'amango aka Melkisedeki.*

¹⁸ Ntyo kwo irhegeko lya burhanzi lyârhenzîbwe, bulya lîrhâgwêrhe nsimiko lîrhânagwêrhe kamalo.

¹⁹ Ntâ kantu irhegeko lyâjizire kimâna; ci lyâli nshokolezi y'obulangâlire bulushire, oburhuhâ okuyêmêra Nnâmahanga.

Obudâhwa bwa Kristu burhakayûrha

²⁰ N'ecilushire kandi, okwo kurhàjiragwa buzira mwîgasho. Abandi bàhindusire badâhwa buzira ndahiro;

²¹ ci yêhe Owamuhâga obudâhwa àcîgasha, erhi: *Nyakasane àcîgashire, arhakanagalula akanwa kâge: Oli mudâhwa w'ensiku n'amango.*

²² Na ntyo Yezu ali mwêza w'endagâno elushire.

²³ Kandi abândi bâli badâhwa banji, bulyâla olufû lurhazigaga bayôrha ensiku zoshi;

²⁴ ci yêhe, bulyâla abâho ensiku n'amango, obudâhwa bwâge burhakayûrha.

²⁵ Co cinarhumire anahash'iciza lwoshi abayegera Nyamuzinda oku burhabâle bwâge, bulya abà azîne ensiku n'amango mpu abalagire.

Yezu ye mudâhwa mukutu mwimâna

²⁶ Nêci, ntyo kwo byâli bikwânîne rhubè n'omudâhwa mukulu, mwimâna, mwêru-kwêru, orhalikwo ishembo, orhalukira haguma n'abanya-byâha, oli omu lyanya kurhaluka amalunga.

²⁷ Yêhe ntà bulagîrire agwêrhe, aka abandi badâhwa bakulu, b'okurhûla enterekêro ngasi lusiku, burhanzi oku byâha byâge yêne, n'oku byâha by'olubaga: okwo àkujizire oku caligumiza, erhi àcîhâna yêne nterekêro.

²⁸ Bulya irhegeko linayîmike abantu bazamba mpu babè badâhwa bakulu, ci akanwa k'omwîgasho kâyishaga enyuma ly'irhegeko, kâyîmisire Mugala wa Nnâmahanga, kàmujira mwîmana oku nsiku n'amango.

8

Oburherekêre bwa Kristu bulushire enterekêro za mîra: Obudâhwa buhyâhya n'aka-Nyamuzinda kahyâhya

¹ Mw'ebyo rhudesire, ecinwa cikulu cirigi c'eci: Rhugwêrhe omudâhwa mukulu otamîre ebwa kulyo kw'entebe y'Obukulu bwa Nyamuzinda omu mpingu,

² ye murhumisi w'aka-Nyamuzinda n'ow'ecirâlo* c'okuli càyûbakagwa na Nyakasane, ci arhali n'omuntu.

³ Bulya ngasi mudâhwa ayîmikwa mpu akârîhûla entûlo n'enterekêro; co cirhumire naye akwânîne abè n'eci anakârîhûla.

⁴ Yezu acibâga w'en'igulu, arhankabîre mudâhwa, bulya hâli abadâhwa barhûla entûlo nk'oku birhegesirwe.

⁵ Ci ebi bajiramwo obugashânize bibà lwîganyo na cizunguzungu c'eby'omu mpingu, nka kulya Mûsa abwîragwa na Nnâmahanga, erhi†: Sinza, ojire byoshi oku lwîganyo wayêresirwe oku ntondo.

Kristu ye Mulagizi w'Endagâno mpyâhya

⁶ Ci oburhumisi Kristu ahîrwe bulushire, kulya kubà endagâno abà mulagizi wayo eri nyinjà kulusha, n'eciragâne eyegemîre ciri cinjâ kulusha.

⁷ Bulya endagâno ntanzi ecibâga erhâlikwo ishembo, harhankabîre igwârhiro ly'okulonza eya kabiri.

⁸ Kali erhi àbagaya lyo àdesire, erhi:

* **8:2 8, 2** Ecirâlo erhi Ecihando: ihêma. † **8:5 8, 5** Olwiganyo wayêresirwe oku ntondo: Lub 25, 40; 26, 30.

Alà, ensiku ziyûruka, kwo Nyakasane adesire, nankola nalagâna endagâno mpyâhya n'enyumpa y'Israheli n'enyumpa ya Yûda.

⁹ *Eyo ndagâno erhâbe nk'erya nalagânanaga na bashakulûza bâbo, bulya nabagwârhiraga oku kuboko nti mbakûle omu cihugo c'e Mîsiri. Kulya kubà bârhasêrâga oku ndagâno yâni, nâni ntâcibashîbiriraga, kwo Nyakasane adesire.*

¹⁰ *Alaga endagâno nalagâna n'enyumpa y'Israheli enyuma ly'ezo nsiku, kwo Nyakasane adesire: Nâhira amarhegeko gâni omu nkengêro zâbo, mbayandikego omu mirhima, nnambè Nyamuzinda wâbo, nabo babè bantu bâni.*

¹¹ *Ntâye wâciyigîrize omulungu wâge, na ntâye wâyigîrize mwene wâbo, aderhe, erhi: «Manya Nyakasane», bulya, kurhenga omurhò kuhika omukulu, boshi bâmmanya.*

¹² *Nêci, nâbabalira obubî bwâbo, n'ebyâha byâbo ntakacibikengêra‡ bundi.*

¹³ *Omu kuderha «endagâno mpyâhya», entanzi àyijizire nkulûkulù. N'akantu kakashâja n'okubà kakulûkulù, erhi kaling'isherêrekera.*

9

Kristu àyigula aka-Nyamuzinda k'empingu

¹ *Endagâno ntanzi nayo yali egwêrhe eyayo migenzo y'okushenga n'akâyo ka-Nyamuzinda ka mwo linw'igulu.*

‡ **8:12 8, 12** «Ntakacibikengêra», kandi erhi «Ntacikâbikengêre»; lolà Yer 31, 31-34.

² Bulya ecihando càyûbakagwa càlimwo akamole, n'amêza, n'emigati y'enterekêro: aho ho Hatagatîfu.

³ N'enyuma ly'olusîka lwa kabiri hàli ecihando càderhagwa Hatagatîfu h'Ebitagatîfu.

⁴ Hàli olûsho lw'omugavu luyûbasirwe n'amasholo, n'omucîmba gw'endagâno gufûnisirwe n'amasholo enyunda zoshi. Na muli ogwo mucîmba mwali ikovu ly'amasholo liyunjwîre mâna, n'akarhi k'Aroni kâmeragakwo obwâso, n'amabuye g'endagâno.

⁵ N'oku nyanya kwagwo kwâli Bakerubi b'irenge bâkâg'ijira entebe y'obwonjo empehema. Ci arhali buno lyo rhwankazâbanula ebyo byoshi.

⁶ Erhi bibà byamâyûbakwa ntyo, abadâhwa bâkâg'ijà omu cihando cirhanzi ngasi mango, mpu bajiremwo emikolo yâbo y'okushenga.

⁷ Ci omu cihando ca kabiri murhâjîbagwa lirhali liguma lyône omu mwâka, na mudâhwa mukulu yêne wamujâga; àrhanajâgamwo arhanadwîrhi entûlo y'omukò gw'okulyûla ebyâha byâge n'eby'olubaga.

⁸ Mûka Mutagatîfu àmanyîsa ntyo oku enjira y'aka-Nyamuzinda erhankayiguka n'Ecihando cirhanzi cicikasîsire.

⁹ Olwo luli lwîganyo lwa gano mango ga buno, lurhumanyîsa oku entûlo n'enterekêro zirhagwêrhi buhashe bw'okuhindula owaharâmya mwimâna omu murhima gwâge.

¹⁰ Bulya gali marhegeko gayêrekîre eby'omubiri, nk'ebiryo, n'ebinyôbwa, n'okucîkalaba kwa ngasi lubero. Ebyo byoshi

biri birhegeke kuhika amango g'omuhindo muhyâhya.

¹¹ Kristu yêhe erhi àyisha, àhinduka mudâhwa mukulu w'aminjà gânayishe*, àgera omu cihando† cilushire cirya cindi obunene n'obwimâna, cirhajiragwa na nfune za muntu, kwo kuderha oku cirhali ca mwebi byàlemirwe en'igulu.

¹² Ajà bwa lwoshi oku caligumiza omu ka-Nyamuzinda‡. Arhajâgamwo n'omukò gw'ebihebe erhi gw'ebimasha, ci n'omukò gwâge yêne, erhi amâyûs'irhushobôza obucunguke bw'ensiku n'amango.

¹³ Akabà omukò gw'ebihebe n'ebimasha, n'oluvù lw'endaku bàkâg'ishahiziza oku bazinzire, byâkâgibayôbôla binabahè obucêse bw'omubiri,

¹⁴ kanga kulusha, omukò gwa Kristu wacîhânaga yêne nterekêro erhalikwo izâbyo emwa Nyamuzinda oku buzibu bwa Mûka gw'ensiku n'amango guruhàcêsa omurhima gwîrhu, guzâzemwo ebijiro by'olufù, lyo rhubona oku rhwakolera Nyamuzinda ozîne?

Kristu àhânyire omukò gwâge mpu gubè Ndagâno mpyâhya

¹⁵ Eco co cirhumire àbà mulagizi w'endagâno mpyâhya, ànafîre mpu azâze ebyâha byâkolagwa amango g'endagâno ntanzi, lyo abarhôle bayîma omu bwâmi bw'ensiku n'amango bàlaganyibagwa.

* **9:11 9, 11** Aminjà gânayishe, go minjà gadwîrhwe na Kristu.

† **9:11 9, 11** Eco cihando go malunga, yo mpingu. ‡ **9:12 9, 12** Erhi àrheremera omu mpingu.

¹⁶ Bulya ahâli endagâno y'omwîmo, kukwânîne habè ecahamîriza oku owayihângaga àfîre.

¹⁷ Nêci, endagâno y'omwîmo ebona obuzibu nk'owayijiraga amâfà; n'amango goshi aciriho, ntà buzibu bwâyo.

¹⁸ Okwo kwo kurhumire endagâno ntanzi nayo erhajiragwa buzira kubulaga omukò.

¹⁹ Bulya erhi Mûsa àyûsibwîriza olubaga lwoshi amarhegeko n'oku ngasi liguma linadesire, àyanka omukò gw'ebimasha n'ebihebe, haguma n'amîshi n'obwôya bw'omuduku n'orhubabi rhw'enkangûlo, àshahiza oku citabu conênè n'oku lubaga lwoshi, erhi:

²⁰ *Ogu gwo mukò gw'endagâno Nyamuzinda alagânaga ninyu.*

²¹ *Kandi kwo na kwo -ashahiziza omukò oku Cihando n'oku bintu byoshi by'okushenga.*

²² Kali ciru Amarhegeko garhegesire hôfi ngasi kantu kashukûlwe n'omukò, na buzira kubulaga omukò, ntà kubabalirwa.

²³ Akabà olwiganyo lw'ebintu by'empingu lucêsibwa ntyo, kuziga kukwânîne ebyo bintu by'empingu byonênè bicêsibwe n'enterekêro zilushire.

²⁴ Nêci, arhali omu ka-Nyamuzinda kàyûbakagwa n'amaboko g'abantu, nshusho y'aka-Nyamuzinda k'okunali, arhalimwo Kristu àjîre, ci àshesherera omu mpingu mwonênè, mpu lyo akâbonekana omu busù bwa Nyamuzinda rhwe rhurhumire.

²⁵ Arhanali kandi mpu lyo acîhâna nterekêro kanji kanji, nka kulya omudâhwa mûkulu akâjà ngasi mwâka omu ka-Nyamuzinda n'omukò

gurhali gwâge.

²⁶ Bicibâga ntyo, ànkababazîbwe kanji kurhenga okulemwa kw'igulu. Ci mwo zino nsiku nzinda lyo àciyêrekîne liguma kwa lwoshi, mpu aherêrekeze ecâha n'enterekêro yâge.

²⁷ Na bulya abantu liguma lyône bafà, n'enyuma ly'aho batwîrwe olubanja,

²⁸ ntyo Kristu naye àcîhânyire nterekêro liguma lyône, mpu azâze ebyâha bya bantu banji; âyaciboneke lindi liguma buzira câha§, mpu alêrhere abamulinda obucire.

10

Amarherekêre ga mûra garhàgwêrhe kamalo

¹ Kulya kubà Amarhegeko gàli cizunguzungu c'aminjà gâyisha, ci arhali ebyo bintu byonêne, n'ago marherekêre gayôrha go n'ago, ganarherekêrwa ngasi mango na ngasi mwâka, ntâkwo gankahash'ihindula bimâna abayegera Nyamuzinda.

² Nk'arhâli ntyo, bankalesire okukârûla ezo nterekêro, bulya acibâga abarherekêzi bacêsibwa oku caligumiza, barhankacicîyumvirhemwo câha omu murhima.

³ Ciru ezo nterekêro zàkâg'ibayibusa ebyâha byâbo ngasi mwâka.

⁴ Bulya ntâkwo omukò gw'ebimasha n'ebihebe gwankarhenza ebyâha.

§ 9:28 9, 28 «buzira câha»: Omu kuciyêrekana kurhanzi Kristu aliyishîre okushâba ebyâha; ci okuyisha bwa kabiri kurhaciri kulwîsa byâha bya bantu ci kulêrhera abamulinda obucire

⁵ Kwo kwûrhumaga, erhi Kristu ajà en'igulu, aderha, erhi: *Orhalonzagya nterekêro na ntûlo; ci wanteganyîze omubiri.*

⁶ *Orhasîmaga mbâgwa na nterekêro oku byâha.*

⁷ *Obwo nanaciderha, nti: Nie ono, nyishire, - bulya nie kuyandikîrwe omu cizingo c'ecitabu-, nti njire obulonza bwâwe, Yâgirwa Nyamuzinda.*

⁸ Arhangir'iderha, erhi: *Enterekêro, entûlo, engûsho n'embâgwa oku byâha, orhazilonzagya orhanazisîmaga, n'obwo ziri nterekêro zirhegesirwe n'Amarhegeko;*

⁹ okuhandi ashub'iderha, erhi: *Nie ono, nyishire nti njire obulonza bwâwe. Ntyo àrhenzize amarherekêre marhanzi, àhiraho oburherekêre bwa kabiri.*

¹⁰ Bunali buhashe bw'obwo bulonza burhujira bimâna erhi burherekêre bw'omubiri gwa Yezu Kristu gwarherekêragwa liguma kwa lwoshi burhuma.

Oburherekêre bwa Kristu burhujira bimâna

¹¹ Ngasi mudâhwa ayimanga aha luhêro bwaca bwayira mpu ajire omukolo gwâge, na ngasi mango enterekêro arhûla zo na zirya, na ntà buhashe ciru n'obutya zijira bw'okurhenza ebyâha.

¹² Yêhe erhi àbà amârherekêra burherekêre buguma bwône oku byâha, agend'icîtamalira oku nsiku n'amango ebwa kulyo kwa Nyamuzinda,

¹³ akâlinga kurhenga aho oku *abanzi bâge bahirwa nka citumbi aha magulu gâge.*

¹⁴ Bulya, na nterekêro nguma yône yône, abacêsagya, àbahindula bimâna b'ensiku zoshi.

¹⁵ Ciru na Mûka ahamîrize okwo; bulya erhi abà amâderha, erhi:

¹⁶ *Eyi yo ndagâno nalagânana rhweshi nabo enyuma ly'ezo nsiku, Nyakasane ayûshûla, erhi: Nahira amarhegeko gâni omu mirhima yâbo, nabayandikago omu nkengêro.*

¹⁷ *Nabyo ebyâha byâbo n'obubî bwâbo ntakacibikengêra bundi.*

¹⁸ Ci aha ebyâha byababalirwe harhaciri nterekêro oku câha.

IV. Okusêra omu buyêmêre

Rhulangâlire rhunabêre omu cinyabuguma

¹⁹ Ntyo, bene wîrhu, rhugwêrhe obuhashe bw'okujà nk'oku rhulonzize omu hatagatîfu h'ebitagatîfu erhi mukò gwa Yezu gurhuma.

²⁰ Rhwanamujà rhukagera omu njira àrhutwîraga: njira mpyâhya n'ey'obuzîne, njira egezire omu lusîka, gwo mubiri gwâge.

²¹ Na kulya kubà rhugwêrhe omudâhwa mukulu orhegeka enyumpa ya Nyamuzinda,

²² rhuyegerage n'omurhima gurhalimwo bu-lyâla omu buyêmêre bwimâna; emirhima yîrhu ecêsibwe ngasi bubî buyirimwo, n'emibiri yîrhu eshukwe n'amîshi* gashongwîre.

²³ Rhulange buzibu obuhamîrize bw'obulangâlire bwîrhu, bulya owalaganyagya akwânîne okulangâlirwa.

²⁴ Rhurhabâlâne rhwêne na rhwêne, rhu-nahânane omurhima omu buzigire n'omu kukola aminjà.

10:15 10, 15 Yer 31, 31-34.
gwîre, go mîshi g'Obubatizo.

* **10:22 10, 22** Ago mîshi gashon-

25 Rhurhalekaga okukâjà haguma, kulya baguma badwîrhe bakâjira; ci rhukâhânana omurhima, na bwenêne bulya mubwîne oku Olusiku† luli hôfi.

Abacîhûsa omurhima bacîhira omu kâga k'okuhera

26 Erhi rhwankajira ebyâha n'oluhinzo n'obwo rhwarhangir'imanya bwinjà okuli, harhaciri nterekêro oku byâha‡,

27 na ntà kundi kucisigîre okurhali kutwîrwa olubanja lukali n'okukwêbwa omu ngulumira y'omuliro, yàish'isingônola abagoma.

28 Omuntu akavuna irhegeko lya Mûsa, anayîrhe buzira lukogo, casinga haboneke bahamîrizi babiri erhi basharhu.

29 Kengêragi ninyu, buhane bunganaci na bukali kulusha akwânîne okuhâbwa omuntu wâbè alabasire Mugala wa Nyamuzinda, owâbè agayaguzize omukò gw'endagâno gwamucêsagya, nka kulya kankabîre kantu k'izinga, n'owâbè ajâcîre Mûka gw'enshôkano.

30 Nêci, rhurhahabiri olya waderhaga, erhi: *Okucîhôla kuli kwâni n'okuhâna oluhembo kuli kwâni!* na kandi, erhi: *Nyakasane àyish'itwîra olubaga lwâge olubanja.*

31 Yajebe! Ciri cintu ca kuyôboha okugwa omu nfune za Nyamuzinda ozîne. Ecirhuma rhukwânîne rhusêre omu buyêmêre

† 10:25 10, 25 Olwo lusiku, lwo lusiku lw'okugaluka kwa Yezu en'igulu. ‡ 10:26 10, 26 Olwo luhinzo lwanarhume rhwamâcifukira enjira y'okushub'ihinduka binjà n'okuyumvîbwa na Nnâmahanga. 10:28 10, 28 Lush 17, 6. 10:30 10, 30 Lush 32, 35.

³² Ci kwônene mukengêre ensiku ntanzi, erhi muyûs'ihâbwa obumoleke, bulya mulembere entambala ndârhi n'amababale:

³³ aha mwabonêsibwa enshonyi n'okulibuzibwa omu lubaga; aha mwalungana n'abajiriragwa ntyo.

³⁴ Nêci, mwashangîre amalibuko g'abâli omu mpamikwa, mwanayêmêra n'obushagaluke mwanagwa ebintu binyu, bulya mwâli mumanyîre oku mugwêrhe obuhirhi bwinjà kulusha n'oburhakayûrha,

³⁵ Mumanyage mwankarhêra obwo bulangâlire bwinyu; bulya bubikîrwe ntanda nnene,

³⁶ Nêci, kukwânîne muzibuhe, lyo muyôrha mujira obulonga bwa Nyamuzinda, munayish'ihâbwa ebi âlaganyagya.

³⁷ Bulya hacisigîre hisanzi hitya hyône, olya wâyisha âyishe, arhânacilegerere.

³⁸ Ci omushinganya alama n'obuyêmêre, n'erhi ankashubira nyuma, omurhima gwâni gurhankacimubâkwo.

³⁹ Rhwêhe rhurhali bantu ba kushubira nyuma n'okuyish'ihera, ci rhuli bantu ba buyêmêre buciza obuzîne bwîrhu.

11

Olwiganyo lw'obuyêmêre bwa bashakulûza

¹ Obuyêmêre buli cikinja c'ebi rhulangâlîre, buli cimanyîso c'ebi rhurhabona.

² Bwo bwarhumire abakula-mbêre bîrhu bàbona obuhamîrize bwinjà.

³ Buyêmêre burhuma rhwayumva oku igulu lyàlemagwa n'oluderho lwa Nyamuzinda, na ntyo ebiboneka byàrhengaga omu birhaboneka.

⁴ Buyêmêre bwarhumaga Abeli arhûla Nyamuzinda enterekêro elushire eya Kayini; bwarhuma aderhwa mushinganya, erhi Nyamuzinda yêne àhamîriza oku ayankirîre entûlo zâge; bwo bunarhuma acîderha, kuhika buno, n'obwo àfîre.

⁵ Buyêmêre bwarhumaga Henoki àhêkwa mpu alek'ibona lufû, àrhanacibonekanaga, bulya Nyamuzinda àli erhi àmuhêsire. Nêci, embere ahêkwe, àli erhi àderhîrwe obuhamîrize oku àsîmîsize Nyamuzinda.

⁶ Bulya owalonz'iyegêra Nnâmahanga, arhegesirwe ayêmêre oku ho àbà n'oku ahemba abamulonza.

⁷ Buyêmêre bwarhumaga Nûhu; erhi àbà amamanyîsibwa ebirhaj'ibonekana, àyumva obwôba bw'obukenge kuli Nnâmahanga, ànabinja enkuge mpu lyo afumya omulala gwâge. N'obuyêmêre bwâge àyigîriza igulu, ànahinduka mwîmo gw'obushinganya bulêrhwa n'obuyêmêre.

⁸ Buyêmêre bwarhumaga Abrahamu ayumva izû lya Nnâmahanga lyàmubwîraga mpu agende, ajè omu cihugo ali ayish'iyîmamwo. Agenda arhanamanyiri aha ajà.

⁹ Obuyêmêre bwarhuma aj'iyûbaka omu cihugo àlaganyibagwa nk'omu ishwa lya bene, àbêra omu bihando n'Îzaki na Yakôbo, yo mîmo y'eyo ndagâno akâge.

10 Ajira ntyo, bulya àkâg'ilinda olugo luhumbîrwe eciriba na Nnâmahanga, mpu yêne alugwîke analuyûbake.

11 Buyêmêre bwarhumaga Sara naye abona obuhashe bw'okuyâlala n'obwo amango gâge gâli erhi gâgezire, bulyâla àli acîkubagîre owamulaganyagya.

12 Na ntyo, omu nda ya muntu muguma wali okola nka mufù, mwarhenga iburha linji nka nyenyêzi z'omu malunga na nka mushenyi gw'eburhambi bw'enyanja, gulya gurhankaganjwa.

13 Abo boshi omu buyêmêre bàfîre, buzira okubona ebi bàlaganyibagwa, ci bàbilangirîre kulî bànabilamusa, bànahamîriza oku bali bigolo na bagenzi en'igulu.

14 Abo bashambâla ntyo, bayêrekana n'obwâlagale oku badwîrhe balonza okuhika emw'îshe.

15 N'acibâga bàkumbulaga emunda barhengaga, bànkabwîne obulyo bw'okuyishubira.

16 Ci lêro bakolaga bacîfinjire ecihugo cinjà kulusha, yo mpingu. Okwo kwo kurhuma Nyamuzinda arhabà nshonyi z'okucîyîrika Nyamuzinda wâbo; bulya àbarheganyîze olugo.

17 Buyêmêre bwarhumaga Abrahamu, erhi Nnâmahanga àmurhangula, abâna Izaki, nterekêro, n'obwo àli mugala cûsha oyo àhânaga nterekêro, ye wanali mubîsi w'eciragâne;

18 ye wabwîragwa, erhi: «Omu nda y'Izaki mwo mwakurhengerà iburha».

19 Ali amanyire oku Nyamuzinda anahash'ifûla abafù; co cànarhumire ashub'ibona omugala,

ànahinduka lwîganyo.

²⁰ Buyêmêre n'ebyâyayishe byârhumaga Izaki aha Yakôbo n'Ezau obwangà.

²¹ Buyêmêre bwarhumaga Yakôbo, erhi àbà akola ali bufà, àhà ngasi mwene Yozefu obwangà, àharâmya erhi ayegemîre akarhi kâge.

²² Buyêmêre bwarhumaga Yozefu, erhi àkola afà, àkengêza bene-Israheli oku bârhenge e Mîsiri, ànababwîra oku bâjire orhuvuha rhwâge.

²³ Buyêmêre bwarhumaga ababusi ba Mûsa bamufulika myêzi isharhu erhi àyûs'iburhwa, bulya bâli babwîne oku oyo mwâna ali mwinjinjà, barhanayôbohaga irhegeko lya mwâmi.

²⁴ Buyêmêre bwarhumaga Mûsa, erhi akula, alahira okukâderhwa mugala wa mwâli wa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri;

²⁵ àsîma okulibuzibwa haguma n'olubaga lwa Nyamuzinda kulusha okubona amasîma g'ecâha ga nsiku nsungunu;

²⁶ abona oku okujâcira Kristu orhumire buli buhirhi bulushire amagale g'Abanya-Mîsiri goshi, bulya àli alangâfîre oluhembo.

²⁷ Buyêmêre bwamurhenzagya e Mîsiri buzira kuyôboha obukunizi bwa mwâmi: àzibuha, abà nk'obwîne Orhaboneka.

²⁸ Buyêmêre bwarhumaga ajira Basâka, anashahiza omukò, mpu lya Kaheza arhahuma oku bâna b'enfula b'Israheli.

²⁹ Buyêmêre bwabayikizagya Enyanja Ndukula nk'idaho lyûmu; nabo Abanya-Mîsiri mpu bacigereka, bàmirwa n'amîshi.

³⁰ Buyêmêre bwarhumaga ebyôgo bya Yeriko byàhongoka, erhi bamâbizunguluka nsiku nda.

³¹ Buyêmêre bwarhumaga Rahabu w'omugonyi arha herêrekeraga haguma n'entumva, bulya àyankiriraga abahengûzi n'obuholo.

³² Bici naciderha? Bulya amango ganambulira erhi nankaganîra olwa Gedeoni, na Baraki, na Samusoni, na Yefute, na Daudi, na Samweli, n'abalêbi.

³³ Abôla buyêmêre bwarhumaga bahima amâmi, bàjira ebishingânîne, bàbona omuhigulo gw'ebyàlaganyibagwa, bàshwêka orhunwa rhw'entale,

³⁴ bàzimya engulumira z'omuliro, bàfuma obwôji bw'engôrho, bàhima endwâla, bàbà ntwâli omu bîrha, bàlibisa emirhwe y'abashombanyi;

³⁵ abazîre bàgalulirwa abâna bâbo bâli bamâfà. Baguma bàbabazibwa kuhika okufà, bàlahira okulikûzibwa, mpu lyo babona obufûle bwinjà kulusha;

³⁶ abandi bàlembîre amasheka n'eminyuli, ciru n'omugozi n'empamikwa.

³⁷ Bàbandwa amabuye, bàbabazibwa, bàkerwa n'olukero, bàgera omu bwôji bw'engôrho; bàkâg'ijà bazungulukazunguluka, bàkâyambala empû z'ebibuzi n'ez'empene; ciru barhàcigwêrhe kantu, bàlibuzibwa, bàkolerwa buligo.

³⁸ Igulu lirhàli libàkwânîne. Bàkâg'ijà bazungulukazunguluka omu mpinga n'omu ntondo, omu nkunda n'omu nyâla z'idaho.

³⁹ N'abo boshi, n'obwo bâli baderhîrwe obuhamîrizi obuyêmêre bwâbo burhumire, arhali bo bàcibwîne eci bàlaganyibagwa;

⁴⁰ bulya Nyamuzinda àli arhubîkîre iragi linjà kulusha, àrhalonzagya mpu bahike oku bwimâna

buzira rhwe.

12

Olwiganyo lwa Kristu cisisi na bwimâna bw'obuyêmêre

¹ Co cirhumire nîrhu, obu rhuzungulusirwe n'ecitù cityo c'abahamîrizi, kukwânîne rhurhibe ngasi cihanzo, rhunaleke ebyâha birhuzonzire, rhugende bulibirha, rhuj'ilwa n'oburhwâli eyo ntambala rhurheganyizîbwe.

² Rhusêze Yezu kwo amasù, ye cisisi ye na bwimâna bw'obuyêmêre bwîrhu; ye wacîhangâniraga omusalaba ahâli h'amasîma ankabwîne, àgayaguza enshonyi zâgwo, na buno akola atamîre ebwa kulyo kw'entebe ya Nyamuzinda.

³ Nêci, mukengêre ninyu oyo walemberaga ago mababale àbabazibagwa n'abanya-byâha goshi, lyo mulek'irhà omurhima erhi kubula emisî kurhuma.

⁴ Kuhika buno murhasâg'idwa mukò erhi kulwîsa ecâha kurhuma*.

Nyamuzinda kwo arhulera nka bâna bâge

⁵ Ka mwayibagîre amahano àmmuhanûlaga nka bâna bâge, erhi: *Mugala wâni, irhondo omanyè wankagaya obuhane Nyakasane abâna, na nka akukalihîre, omanyè wankarhà omurhima.*

* **12:4 12, 4** eyi milongo 3-4: Kristu ye wadwîrhe obwimâna, ye wanayigulire ahantu olumvi lw'empingu. Abashinga nyanya b'Endagâno ya mîra bàmulingira omu ilimbo, mpu hano abà amâfûka, abahise omu buzîne bwimâna bw'empingu. **12:5 12, 5** Mig 3, 11.

⁶ *Bulya oyo Nyakasane asîma, ye ahana, n'oyu ayankirira nka mugala, ye ashûrha.*

⁷ Amalibuko ginyu buli buhane. Kwo Nyamuzinda ammujiirira nka bâna bâge. Mwâna ohi orhahanwa n'îshe?

⁸ Erhi mwankabula kwahâbwa obuhane abandi boshi bashangîra, murhankacibâ bâna b'okuli, ci mwanabâ b'embuga.

⁹ Càbâ ka rhurhâgwêrhe balarha b'omubiri bakâg'iruhana, rhwanakâbakenga? Ka kurhakwânîni bwenêne kulusha rhuyumve Larha w'emyûka yîrhu, lyo rhubona obuzîne?

¹⁰ Balarha b'omubiri bârhuhanyire nsiku nsungunu, nk'oku bône bâbonaga kukwânîne; ci yêhe aruhana oku bunguke bwîrhu, mpu lyo rhushangîra obwimâna bwâge.

¹¹ Nêci, ntâ buhane busîmîsa amango bwacihânwa, ci bulêrha oburhê. Buzinda lyo bulêrhera ababuhâbagwa emburho y'obuholo n'obushinganyanya.

¹² Co cirhumire, *mulambûle amaboko ginyu gahozire n'amadwî ginyu gaherhamire,*

¹³ *munashinganyize amagulu ginyu enjira, lyo enkunagizi zirhavunika, ci lyo zifuma erhikwo.*

Obuhane bw'ababula-buyêmêre

¹⁴ Mulonze okubâ n'omurhûla n'abantu boshi, munalonze okubâ bimâna, bulya buzira bwimâna ntâye wabone Nyakasane.

¹⁵ Mumanye hankajira owaheza enshôkano ya Nnâmahanga; mumanye hankajira omuzî ciru n'omuguma gulula gwamera, na hano gubâ

gwamamera, gummuhabule emirhima, na ntyo guyahukize bantu banji.

¹⁶ Na buzinda mumanye hankajira owabà mugonyi, erhi orhakenga ebya Nnâmahanga, ak'Ezau waguzagya omwîmo gwâge gw'enfula oku biryo bya liguma.

¹⁷ Murhahabiri oku buzinda, erhi acilonza okuhâbwa obwangà, àlahirirwa; bulya àrharonaga oku ankahindula omurhima gw'îshe, n'obwo àkulonzagya bwenêne n'emirenge.

Endagâno zombi oku ziri ibiri

¹⁸ Murhayegêraga akantu kankahumwakwo: ngulumira ya muliro, nîsi erhi citù, erhi mwizimya, nîsi erhi mpûsi,

¹⁹ erhi izù lya mushekera, erhi lya nderho, na ciru àbaliyumvagya bàhûna bwenêne mpu barhacibabwîraga bindi.

²⁰ Bulya bàrhankahashire eri irhegeko, mpu: *Ngasi owankahumakwo eyi ntondo, ciru yankaba nsimba, anabandwe amabuye.*

²¹ Ebyo byàbonekana bya kuyôbohya bwenêne, ciru Mûsa aderha, erhi: *Ngwêrhwe n'obwôba, nnandwîrhe nadirhimana.*

²² Ci mwêhe mwayegîre entondo ya Siyoni n'ecishagala ca Nyamuzinda ozîne; mwayegîre Yeruzalemi w'empingu, n'emirhwe ya bamalahika barhankaganjwa, yo ndêko y'olusiku lukulu;

²³ mwayegîre ecinyabuguma c'enfula ziyandisirwe omu mpingu; mwayegîre Nyamuzinda, mutwî w'emmanja z'abantu boshi, n'emyûka y'abashinganyanya bàhisire oku bwimâna;

24 mwayegîre Yezu, mulagizi w'endagâno mpyâhya, n'omukò gwâge guruhêsa gunalushire ogw'Abeli okumany'iderha.

25 Mumanye mwankabula kwayumvirhiza izù ly'Oyo waderha. Bulya, akabà balya bàlahiraga okuyumva izù ly'oyu wabahanûlaga en'igulu bàrhafumaga obuhane, kuziga rhwêhe ntâkwo rhwankafuma, erhi rhwakagomera Oyo odwîrhe warhuhanûla kurhenga empingu.

26 Olya izù lyâge lyàdirhimanyagya igulu mîra, ye ohànyire buno eci ciragâne, erhi: *Hacisigîre lindi liguma ndirhimanye igulu, ci arhali lyône, ci n'irunga.*

27 Eco cinwa adesire, mpu «lindi liguma», ciyêrekîne oku ebyâgeragamwo omusisi byânahinduke, bulya biri biremwa, mpu ebirhankahuligana bihabêre.

28 Ntyo nîrhu, kulya kubà rhwahâbirwe obwâmi burhankahuligana, rhusêre buzibu mw'eyo nshôkano, n'oku buhashe bw'eyo nshôkano, rhukolere Nyamuzinda rhunamusîmîse, rhumurhînye rhunamukenge.

29 Bulya Nyamuzinda wîrhu abà ngulumira ya muliro†.

V. Ebyayûshûlagwa bishusha enyigîrizo z'amaruba emwa balungere

13

12:26 12, 26 Hag 2, 6; Iz 13, 13. † 12:29 12, 29 muliro-ntakan-jirwa gwârhi, Lush 4, 24.

Amahano mazindazinda

¹ Musêre omu buzigire bw'ecinyabuguma.

² Murhayibagiraga okukâyankirira ebigolo, bulya hali àbayankiriraga ntyo ebigolo, bàhandîsa bamalahika barhanamanyiri.

³ Mukengêre abâli omu mpamikwa, nka kulya mwankabîre babohe haguma nabo, n'abadwîrhe balibuzibwa, bulya ninyu mugwêrhe omubiri.

⁴ Obuhya bukengwe na boshi, n'encingo y'obuhya erhabâgakwo izinga; bulya abagonyi n'ebitwamba Nyamuzinda àyabahêke lubanja.

⁵ Muyâke obujinisi omu lugendo lwinyu; musîmîswe n'ebimugwêrhe, bulya Nnâmahanga yêne adesire, erhi: Ntakakuleka, ntakanakulikirira.

⁶ Co cirhumire rhwanahash'iderha n'oburhwâli, nti: Nyakasane ye murhabâzi wâni; ntâco nankayôboha. Kurhi abantu bankanjira?

Okukenga abarhukulire

⁷ Mukengêre abakulu binyu babayigîriza akanwa ka Nyamuzinda; mulole obuzinda bw'obuzîne bwâbo munashimbe olwiganyo lw'obuyêmêre bwâbo.

⁸ Yezu Kristu, oku àli nnjo n'ene, kwo ânayôrha ensiku n'amango.

⁹ Mumanye mwankarhebwa n'enyigîrizo za ngasi lubero n'ezi murhamanyiri olunda zarhenga; bulya nshôkano ya Nnâmahanga ezibuhya omurhima, ci arhali biryo* birhalêrhera ababikolêsa bunguke.

* **13:9 13, 9** ebiryo birhakwânana ababikolêsa: Biryo by'enterekêro z'Abayahudi.

10 Rhujira oluhêrero[†] abarhumisi b'Ecihando barhankalîrakwo.

11 Kàli, erhi omudâhwa mukulu abà amâhêka omukò gw'embâgwa omu ka-Nyamuzinda oku kulyûla ebyâha, emirhumba kuyôcibwa eyôcibwa embuga ly'icumbi!

12 Okwo kwo kwarhumire Yezu naye, erhi àkola acêsa olubaga n'omukò gwâge, àbabazibwa embuga y'olugo.

13 Kuziga nîrhu rhuhuluke, rhujè embuga ly'olugo, rhubarhule ebijâci byâge, rhumushimbe.

14 Bulya rhurhagwêrhi en'igulu ecishagala câyôrhaho, ci rhwalonza ecâyisha.

15 Oku bulagizi bwâge rhurhûle Nyamuzinda enterekêro y'obukuze ngasi mango, kwo kuderha emburho y'orhunwa rhuhamîriza izîno lyâge.

16 Okujira aminjà nakwo n'okushangîra ebintu n'abandi, murhakuyibagiraga; entûlo za bene ezo zo Nyamuzinda asîma.

Okuyumva ebirongôzi

17 Mukâyumva abakulu binyu munabakenge, bulya bo balanga emyûka yinyu, bànayish'iyidôsibwa. Kukwânîne bajire ogwo mukolo n'obushagaluke, ci arhali n'oburhè, bulya okwo kurhankammulêrhera bunguke.

18 Murhusengerere emwa Nnâmahanga. Rhu-manyire oku rhugwêrhe omurhima mwinjà, n'olugendo lwîrhu rhulonza lubè lwimâna muli byoshi.

[†] 13:10 13, 10 Olwo luhêrero lwîrhu, yo nterekêro y'Omusalaba.

19 Mpûnyire bwenêne nti munsengerere lyo mmugalulirwa duba‡.

Emyanzi. Omusingo. Obwangà

20 Nyamuzinda w'omurhûla, wafûlaga omu bafû Nnawîrhu Yezu, ye Lungere mukulu w'ebibuzi, erhi nterekêro y'omukò gwâge gw'endagâno y'ensiku n'amango erhuma,

21 yêne ammujiye bantu nkana, lyo mukâjira obulonga bwâge omu minjà ga ngasi lubero; yêne ajire muli mwe ebimusimîsize, Yezu Kristu orhumire. Irengi libè lyâge emyâka n'emyâka! Amen!

22 Bene wîrhu, mmuhûnyire nti muyankirire kwinjà ebi binwa by'ihano, mubwîne oku ntàyandisire binji.

23 Mumanye oku mwene wîrhu Timoteyo àshwêkwîrwe. Akayisha duba, rhway-ish'immulola rhwe naye.

24 Mundamukize abakulu binyu boshi n'abatagatîfu boshi. Bene wîrhu b'omu Italiya bammulamusiye.

25 Enshôkano ya Nnâmahanga ebè ninyu mweshi!

‡ 13:19 13, 19 Arhali omu mpamikwa, ci agwêrhwe n'eyindi mikolo. § 13:24 13, 24 Owayandikaga aha, ali e Italiya anamanyire emyanzi ya Timoteyo. Ezi nyigîrizo nzinda z'ecigabi ca 13 zishushîne na zira Paolo ayandikiraga Timoteyo na Tito: okusêra omu buyêmêre n'okulama omu cinyabuguma; okukenga ebirongôzi.

BIBLIYA NTAGATIFU OMU MASHI
The Holy Bible in the Shi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bibliya Ntagatifu omu mashi
(Bible with Deuterocanon)
La Sainte Bible en langue shi de la République
démocratique du Congo

copyright © 2024 BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Language: Mashi (Shi)

Contributor: BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Bibliya aha nfune ajage n'emurhima n'omu bijiro

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

32d7d8c6-4f1f-556c-bf3d-9ed771bbfd1e